

Beskæftigelsesanalyse

Aarhus Havn | 19. maj 2022

Medfinansieret af Den Europæiske
Unions Connecting Europe-facilitet

INCENTIVE

INTRODUKTION

Aarhus Havn er landets største containerhavn og den største, offentlige bulkhavn. En stor del af de danske virksomheders import og eksport går via Aarhus Havn. Det skaber arbejdspladser i Aarhus Havn og i en lang række virksomheder, der bidrager til en effektiv håndtering af godset.

Aarhus Havn ønsker at få udarbejdet en beskæftigelsesanalyse med henblik på at synliggøre den økonomiske betydning af havnen og dens aktiviteter. Både lokalt og længere væk.

I analysen opgør vi de direkte, indirekte og afledte effekter målt som skatteindtægter og bruttoværditilvæksten i de virksomheder, hvor de ansatte er beskæftiget.

God læselyst.

Ansvarlig partner
Kristian Kolstrup
T. 2744 7486
M. kk@incentive.dk

Kort om analysen

Formålet med analysen er at belyse, hvordan aktiviteterne i Aarhus Havn påvirker beskæftigelse og værditilvækst lokalt og nationalt.

Til det formål har vi opgjort antallet af arbejdspladser, hvor den primære aktivitet har relation til Aarhus Havn. Det er ikke muligt for alle arbejdssteder præcist at identificere, hvor stor en andel af de ansatte der har relation til havnen. Det betyder, at vi får nogle ansatte med, som ikke nødvendigvis laver aktiviteter i eller forbundet med Aarhus Havn.

Omvendt er der mange virksomheder, som bruger Aarhus Havn til transport af deres gods, som vi ikke har inkluderet.

Vi opgør i analysen ikke, hvordan arbejdspladserne påvirkes, hvis Aarhus Havn ikke kan anvendes i kortere eller længere tid. I sådan en situation vil nogle arbejdspladser flytte til andre steder, mens andre vi tilpasse sig.

Vores tilgang er uddybet på side 4 og metodeafsnittet (side 12).

Indhold

Introduktion	2
Opsummering	3
Tilgang og centrale begreber	4
Havne bidrager til den internationale handel	5
Godstransport involverer mange aktører	6
Resultater: Aarhus Havn i dag	7
Metode	11

Opsummering

Resultater

Aktiviteterne i Aarhus Havn medfører 17.255 beskæftigede (årsværk) i hele Danmark, hvoraf 8.850 er beskæftiget i Aarhus Kommune.

De samlede aktiviteter giver anledning til skatteindtægter på ca. 3,0 mia. kr. i hele Danmark og en bruttoværditilvækst i virksomhederne på 12,2 mia. kr. 0,7 mia. kr. af skatteindtægterne tilfalder Aarhus Kommune. De 8.850 beskæftigede i kommunen bidrager til en bruttoværditilvækst på 7,2 mia. kr.

Baggrund

De 17.225 beskæftigede er baseret på alle virksomheder, der ligger på Aarhus Havn samt andre, uden for Aarhus Havn, der er beskæftigede i forbindelse med aktiviteter i Aarhus Havn. Det inkluderer desuden afledte effekter. Det er uddybet på næste side og i bilag.

2022	Hele Danmark	Heraf Aarhus Kommune
Beskæftigelse (årsværk)	17.255	8.850
Skatteindtægter (mia. kr.)	3,0	0,7
Bruttoværditilvækst (mia. kr.)	12,2	7,2

Tilgang og centrale begreber

Tilgang

Generelt

Vi har identificeret de ansatte ud fra to tilgange:

- Identifikation af virksomheder
- Godsomsætningen og antallet af krydstogtpassagerer

Metoden er kort beskrevet herunder og uddybet i bilag.

Ansatte i virksomheder, der er afhængige af havnen

Analysen er baseret på en kombination af udtræk fra Danmarks Statistiks registre og interviews med virksomheder og eksperter. Fra Danmarks Statistik og CVR-registeret har vi fået oplysninger om beskæftigede, omsætning og bruttoværditilvækst for virksomheder og brancher samt input-output-multiplikatorer, der beskriver de afledte effekter.

Ansatte forbundet med godsomsætningen og krydstogtpassagerer

Vi har opgjort antallet af ansatte blandt vognmænd og speditører ud fra den samlede godsmængde, der transporteres via Aarhus Havn, og nøgletal for antal beskæftigede pr. ton gods baseret på interviews med vognmænd og speditører. Nøgletallene har vi opgjort individuelt for 11 hovedgodstyper. Vi har nedjusteret antal ansatte i de identificerede virksomheder, der har ansatte der står for godstransport, for at undgå at tælle de samme ansatte to gange. Vi har brugt samme fremgangsmåde for at opgøre beskæftigelseseffekterne for krydstogtpassagerer.

Centrale begreber

Beskæftigede

Beskæftigede er opgjort som årsværk.

Skatteindtægter

Skatteindtægter består af de samlede skatter inkl. personskatter, virksomhedsskatter m.m. De kommunale skatter er justeret for, at en andel af de beskæftigede er ansat uden for kommunen. Andelen er baseret på pendlingsoplysninger fra Danmarks Statistik. Vi har anvendt gennemsnitlige skatter pr. årsværk på brancheniveau. De faktiske skatter kan derfor afvige.

Bruttoværditilvæksten (BVT)

Bruttoværditilvæksten udtrykker den værdiforøgelse, der sker i virksomhederne. Den beregnes som forskellen mellem værdien af virksomhedernes input (løn, materialer mv.) og deres output (varer og/eller serviceydelser). BVT svarer til væksten i BNP ekskl. produktskatter og -subsidier. Vi har anvendt gennemsnitlig bruttoværditilvækst pr. årsværk på brancheniveau. Den faktiske bruttoværditilvækst kan derfor afvige.

Direkte/afledte beskæftigede

De direkte effekter omfatter de beskæftigede, som arbejder i virksomheder, der er direkte relateret til Aarhus Havn. De afledte effekter er en kombination af de aktiviteter, der finder sted hos underleverandører eller hos de virksomheder, hvor de direkte ansatte bruger deres penge og dermed skaber efterspørgsel. De afledte effekter er baseret på Danmarks Statistiks officielle input-output-multiplikatorer.

Havne bidrager til den internationale handel

En havn påvirker samfundet på flere måder. Ud over effekten på beskæftigelsen, som er fokus i denne rapport, påvirker det bl.a. også den internationale handel og lokaliseringen af virksomheder. Det beskriver vi kort på denne side.

International handel bidrager til Danmarks produktivitet

Hurtige, pålidelige og billige transportmuligheder fordrer international handel og giver mulighed for, at virksomheder i små lande kan få adgang til et stort marked og dermed drage nytte af stordriftsfordele. Og det bidrager til produktivetsforbedringer for de danske virksomheder igennem øget konkurrence med udlandet.

Produktivitetskommissionen¹ har bl.a. peget på, at:

- Virksomheder, der handler internationalt, er **mere produktive** end andre tilsvarende virksomheder.
- Virksomheder, der handler internationalt, **påvirker andre virksomheder** til også at handle internationalt.
- International handel øger konkurrencen, påvirker branchestrukturen og **fremmer produktiviteten**.
- Virksomheder, der handler internationalt, efterspørger højtuddannet arbejdskraft, og handel styrker Danmarks muligheder for at drage **nytte af en velkvalificeret arbejdsstyrke**.

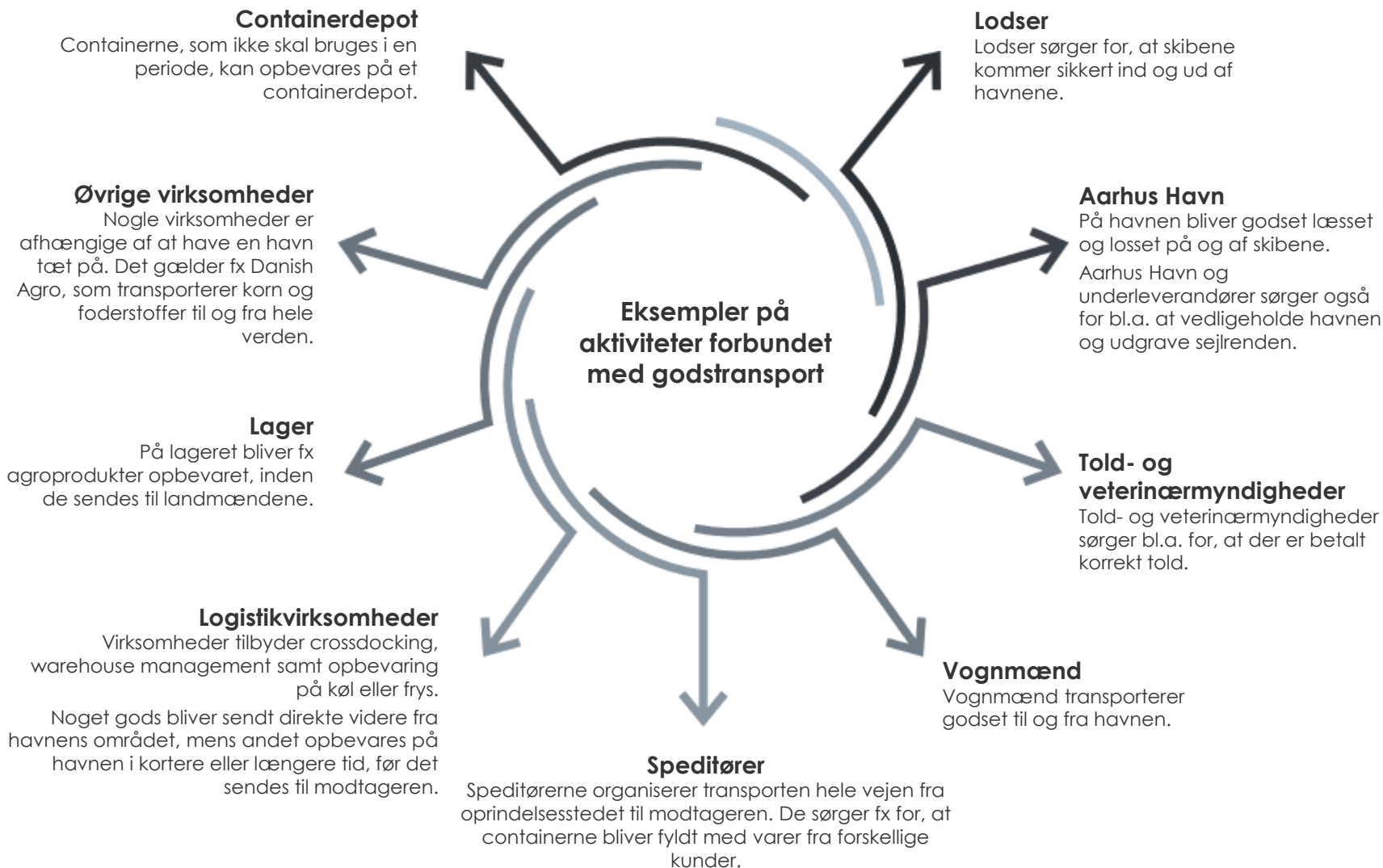
Havne understøtter den internationale handel

Havne understøtter den internationale handel. Det gælder særligt containerhavne, der faciliterer transport af gods med relativ høj værdi. Internationale studier peger på, at containerhavne med internationale forbindelser understøtter den internationale handel. Bl.a. finder Cosar & Demir² i et studie, at den totale maritime eksport fra USA ville være 21% lavere, hvis det ikke havde været muligt at eksportere ved hjælp af containere.

Fordi international eksport er nemmere, hvor der er adgang til containerhavne med gode internationale forbindelser, kan det være forbundet med færre transportomkostninger for eksportorienterede virksomheder at lokalisere sig nær eksportthavne. Cosar & Fajgelbaum³ finder i et studie af kinesiske virksomheder, at lige netop det er tilfældet.

Godstransport involverer mange aktører

Godstransport udgør en væsentlig del af aktiviteterne i Aarhus Havn. Denne side indeholder eksempler på aktiviteter, der er væsentlige for godstransporten via Aarhus Havn, og som i større eller mindre grad medfører beskæftigelse. Alle delelementer indgår i analysen.

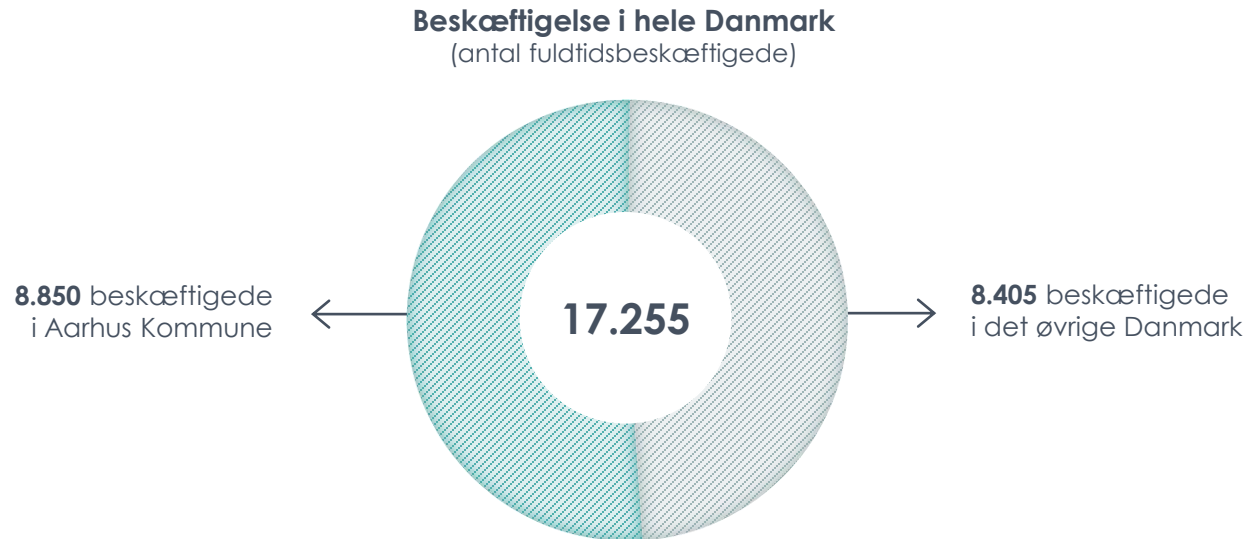

Resultater: Aarhus Havn i dag

Beskæftigelseseffekten af Aarhus Havn er 17.255 årsværk i 2022

17.225 beskæftigede (årsværk) i hele Danmark har direkte eller indirekte relation til Aarhus Havn. Heraf er 8.850 beskæftiget i Aarhus Kommune, mens de resterende 8.405 er beskæftiget i det øvrige Danmark. De største brancher i Aarhus Kommune er hjælpevirksomhed til transport, engroshandel og fragtvognmænd og rørtransport med henholdsvis 1.641, 1.166 og 695 beskæftigede (årsværk).

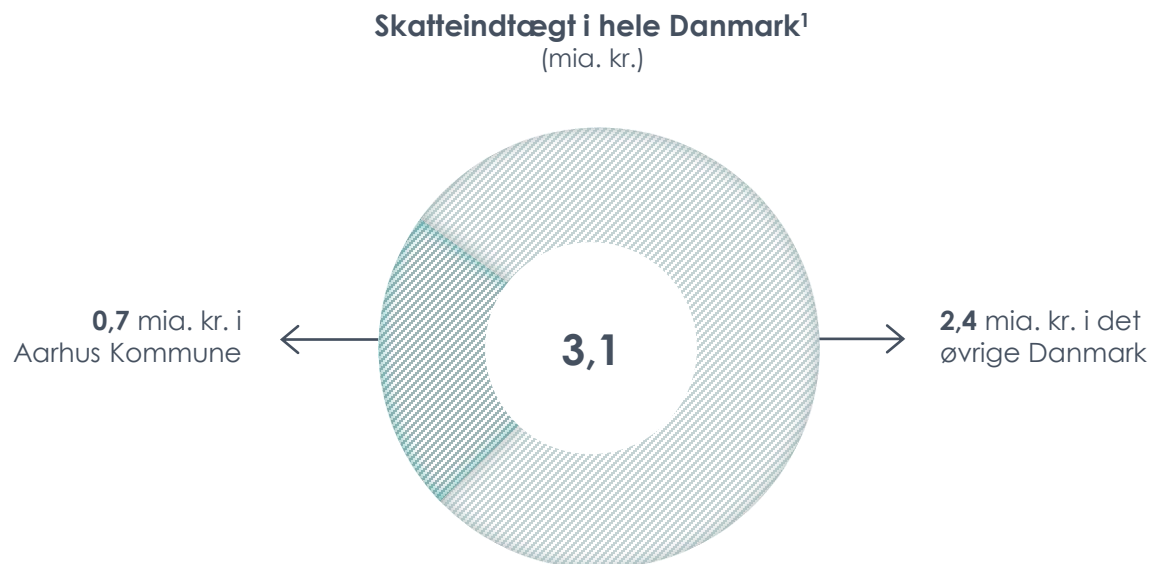
Top 3-brancher i Aarhus Kommune

Branche	Beskæftigede (årsværk)
Hjælpevirksomhed til transport	1.641
Engroshandel	1.166
Fragtvognmænd og rørtransport	695
Øvrige brancher	1.783
I alt	8.850

Aarhus Havn genererer skatteindtægter på 3,1 mia. kr. i 2022

De arbejdspladser, som har relation til Aarhus Havn, samt de afledte beskæftigede bidrager med 3,1 mia. kr. i skatteindtægter på landsplan. Skatteindtægterne indeholder både kommunale og statslige person- og virksomhedsskatter, hvoraf 0,7 mia. kr. tilfalder Aarhus Kommune, og 2,4 mia. kr. tilfalder det øvrige Danmark.

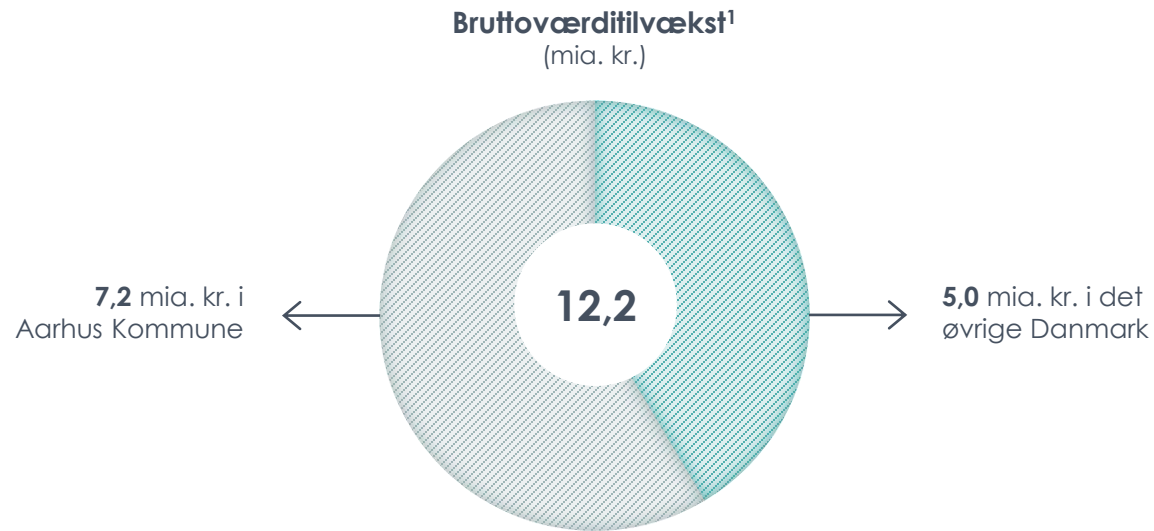
Hovedparten af skatteindtægterne i Aarhus Kommune kommer fra de direkte beskæftigede, mens hovedparten af skatteindtægterne i det resterende Danmark er skatteindtægter fra afledte aktiviteter, som når de beskæftigede køber varer og serviceydelser for deres løn.

Note: ¹ Vi har opgjort skatteindtægterne på baggrund af nøgletal for den gennemsnitlige skattebetaling pr. ansat for de relevante brancher. Det reelle tal kan derfor afvige.

Aarhus Havn skaber en bruttoværditilvækst på 12,2 mia. kr. i 2022

De arbejdspladser, som har relation til Aarhus Havn samt de afledte beskæftigede, bidrager med en bruttoværditilvækst på 12,2 mia. kr. for hele Danmark i 2022. Heraf udgør bruttoværditilvæksten i Aarhus Kommune 7,1 mia. kr. og bruttoværditilvæksten i det øvrige Danmark 5,0 mia. kr.

Note: ¹ Vi har opgjort bruttoværditilvæksten på baggrund af nøgletal for den gennemsnitlige bruttoværditilvækst pr. ansat for de relevante brancher. Det reelle tal kan derfor afvige.

Metode

Generel metode

Herunder har vi beskrevet den metode, vi har anvendt.

Antal beskæftigede

Vi har identificeret, hvor mange arbejdspladser (årsværk), hvor den primære aktivitet har relation til Aarhus Havn, ud fra følgende tilgange:

- CVR-registeret
- Interviews
- Analyse af godsomsætningen
- Analyse af krydstogtpassagerer.

Analyserne af godsomsætningen og krydstogtpassagererne er uddybet på næste side.

CVR-registeret

Ud fra CVR-registeret har vi identificeret 202 aktive virksomheder, der ligger på Aarhus Havn, samt yderligere en række virksomheder i Aarhus Kommune inden for brancher, der kan være relateret til aktiviteter på Aarhus Havn (primært spedition). Vi har anvendt gennemsnitstal for antal årsværk for de sidste tilgængelige fire måneder.

Interviews

Vi har interviewet en række virksomheder for at afdække, hvor stor andel af deres ansatte der udfører aktiviteter, der har relation til Aarhus Havn. På baggrund af interviewene har vi medtaget en andel af de ansatte i virksomheder, der er lokaliseret uden for Aarhus Havn.

Effekter

På baggrund af oplysninger om arbejdspladser har vi opgjort skatteindtægter, bruttoværditilvækst og de afledte effekter og fordelt dem geografisk.

Skatteindtægter og bruttoværditilvækst

Skatteindtægterne og bruttoværditilvæksten er opgjort på brancheniveau ud fra særudtræk fra Danmarks Statistik. Det betyder, at det kan afvige i forhold til de faktiske forhold, der er gældende i de enkelte virksomheder.

Afledte effekter

De direkte effekter omfatter de beskæftigede, som arbejder i virksomheder, der er direkte relateret til Aarhus Havn. De afledte effekter er en kombination af de aktiviteter, der finder sted hos underleverandører eller hos de virksomheder, hvor de direkte ansatte bruger deres penge og dermed skaber efterspørgsel. De afledte effekter er baseret på Danmarks Statistiks officielle input-output-multiplikatorer.

Geografisk fordeling

Vi har ud fra placeringen af virksomhedernes arbejdssteder god viden om, hvordan de direkte effekter fordeler sig geografisk (Aarhus Kommune og det øvrige Danmark). For de afledte effekter er der større usikkerhed om den geografiske placering. Her har vi foretaget et skøn.

Tilgang til opgørelse af krydstogt og vejgodstransport

Ud over antal beskæftigede afdækket via CVR-registeret og interviews inkluderer analysen, hvor mange beskæftigede der er forbundet med godsomsætningen og krydstogter til og fra Aarhus Havn. Denne side beskriver, hvordan vi opgør beskæftigelseseffekterne af godstransporten og krydstogtpassagererne.

Vejgodstransport

Ansatte forbundet med godsomsætningen

Vi har opgjøret antallet af ansatte blandt vognmænd og speditører ud fra den samlede godsmængde, der transporteres via Aarhus Havn og nøgletal for antal beskæftigede pr. ton gods baseret på interviews med vognmænd og speditører.

Beskæftigelsen beregnes ved at kombinere oplysninger om mængden af gods med oplysninger om, hvor langt forskellige typer gods typisk transporteres på land, kapacitetsudnyttelsen af containere og arbejdskraftintensiteten i godstransporten.

Nøgletallene er opgjøret individuelt for 11 hovedgodstyper. Vi har nedjusteret det samlede estimat for beskæftigelse inden for vejgodstransport for at undgå at tælle ansatte, der arbejder med godstransport i de identificerede virksomheder, med i analysen flere gange.

Usikkerhed/ påvirkning på samlet resultat

Der er en vis usikkerhed forbundet med omfanget af vejgodstransport, hvor langt det transporteres, og hvor stor kapacitetsudnyttelsen er.

Hvis vi halverer mængden af gods, der transporteres via Aarhus Havn, reduceres beskæftigelsen med 824 personer, svarende til 5% af den samlede beskæftigelse.

Krydstogt

Ansatte forbundet med krydstogt

Vi har opgjøret beskæftigelsen forbundet med krydstogt ud fra antallet af krydstogtpassagerer, der besøger Aarhus.

Vi har brugt nøgletal for krydstogtpassagerers gennemsnitsforbrug fordelt på nøglebrancher på baggrund af om de er på- eller afstigende eller gennemgående passagerer.

Den samlede beskæftigelseseffekt er beregnet ud fra branchespecifikke tal for beskæftigelse iff. omsætning.

Usikkerhed/ påvirkning på samlet resultat

Der er en vis usikkerhed forbundet med antallet af krydstogtpassagerer i 2022. Hvis analysen gennemføres med udgangspunkt i det antal krydstogtpassagerer, der besøgte Aarhus i 2019, vil den samlede beskæftigelse falde med 113 årsværk svarende til 1% af den samlede beskæftigelse.